

Handbok för fysiska lågstadiebesök – Språkambassadörer

Förord

Hej!

Den här handboken är avsedd till dig som ska besöka en lågstadieklass. Jag har skrivit handboken efter att ha besökt 10 lågstadieklasser runtomkring Finland. Handboken baserar sig på mina erfarenheter och insikter som jag har fått under mina egna besök, lärarnas och elevernas återkoppling, samt de på pedagogiska insikter som jag fick under min lärarutbildning. Jag har lärt mig många saker under mina besök och bland annat märkt att lågstadieelever är väldigt äkta och de deltar ivrigt i olika aktiviteter och diskussioner och att de gärna vill visa sina kunskaper. De älskar att berätta om sina egna språkmöten med svenskan även om de inte skulle vara många. Det lönar sig att bekanta sig med eleverna så väl som möjligt under ditt korta besök. Det att man berättar om sig själv skapar förtroende mellan dig och eleverna. Av samma orsak vill jag berätta dig lite om mig själv.

Jag heter Anna och i mitt barndomshem talade vi endast finska. Jag lärde mig svenska först när jag var 6 år gammal och började i en språkbadsförskola på svenska. Sedan fortsatte jag till en språkbadsskola. Jag förstod vilken nytta jag har av mina språkkunskaper i svenska först när jag studerade i England. Där träffade jag andra nordiska studerande och började använda svenska regelbundet på fritiden. Svenskan gav mig en känsla av behörighet när jag var långt borta från Finland och det var då jag började uppskatta mina kunskaper i svenska på ett helt annat sätt. Efter det har jag haft stor nytta av mina kunskaper i svenska i olika sammanhang, till exempel i mina studier vid Åbo Akademi, med mina finlandssvenska släktingar och våra familjebekanta. Som språkambassadör har jag en unik möjlighet att inspirera andra att lära sig svenska och visa hur svenskan kan öppna nya dörrar även i osannolika situationer, till exempel när man befinner sig utanför de nordiska länderna.

Vi som språkambassadörer vill nå elever och studerande i alla åldersgrupper. De har ofta olika språkliga bakgrunder och språkkunskaper samt individuella behov och önskemål. Den här handboken är avsedd för besök i lågstadieskolor och den fungerar som bilaga till den stora [handboken](#) som innehåller allmän information om språkambassadörbesök. I den här handboken hittar du tips och råd som jag hoppas att ska underlätta dina besök i lågstadieskolor. Handboken innehåller exempel på PowerPoint-diabilder som du kan använda i klassrummet. Dessutom finns det en PowerPoint-presentation som är speciellt avsedd för lågstadiebesök. Presentationen hittar du under adressen www.kielilahettilaat.fi/ambassador. Du kan använda presentation som underlag och bearbeta den enligt dina önskemål för att anpassa enskilda besök.

Jag vill önska dig lycka till med den värdefulla uppgiften som språkambassadör och jag hoppas att den här handboken hjälper dig med planeringen av dina besök!

Hälsningar

Anna Swanström

Hurdana är lågstadieelever jämfört med äldre elever och studerande?

Lågstadieelever brukar vara väldigt ivriga: de svarar gärna på frågor och skäms inte över småsaker. De delar också gärna sina personliga erfarenheter och litar på främmande vuxna lättare än högstadieelever. Eftersom yngre elever vill gärna tala mycket är det bra att reservera mera tid för diskussioner och elevernas svar än på högstadiebesök. Om du vill få en snabb översikt över vad klassen tycker om olika saker, t.ex. angående språkstudier, studier i svenska eller andra teman, kan du be eleverna att berätta sin åsikt genom att visa tummen upp eller ner eller att lyfta fingrar (1–5 eller 1–10).

Vem känner till Mumin?

Har du tittat på Mumin på finska?

Har du någon gång tittat på Mumin på svenska?

Hur mycket förstår du när du tittar på Mumin på svenska?

Lite

Hälften

Allt

Kielilähetiläät 🇸🇵 Språkambassadörerna

Kom ihåg att lågstadieeleverna är fortfarande barn! Studie- eller arbetslivet är inte aktuellt för dem och många är inte intresserade av sociala medier eller har lov att använda dem. Saker som brukar vara populära bland lågstadieelever är till exempel hobbyer, tv-serier, filmer, serietidningar, böcker och spel (särskilt Mumin och Kalle Anka är väldigt omtyckta). Det lönar sig att tala om konkreta saker i deras vardag och omgivning såsom familj, skola och kompisar. Du kan också fråga om de har hört svenska i Finland eller Sverige eller var kan man stöta på svenska i Finland (matförpackningar och övriga produkter, t.ex. schampoflaskor, gatuskyltar, vägskyltar, reklam, tv och radio). Efter att du har bett dem berätta själv, kan du fråga om de vet vad följande ord är på svenska:

Vet ni vad dessa ord betyder?

Centrum

Gata

Mjök

Smör

Tväl

Kielilähttiläät Språkambassadörerna

Du kan också visa exempelbilder på gatuskyltar eller matpaket osv.

Hur mycket borde jag använda svenska?

Diskutera med läraren hurdan nivå klassen som du ska besöka har. I helt finskspråkiga skolor där svenskan börjar i sjätte klassen är nivån sannolikt lägre än i språkbadskolor där svenskan börjar i första klassen och används också som undervisningsspråk i några ämnen. Fråga också om det finns något annat som du borde ta i beaktande t.ex. angående klassens dynamik. Det är också bra att veta om klassen har en speciell betoning såsom sport, musik, bildkonst så att du kan ta det i beaktande under ditt besök.

Om klassen har just börjat sina svensksstudier lönar det sig att översätta nästan allt man säger till finska så att eleverna förstår vad du talar. Om man säger allt både på finska och svenska kan man ha sin PowerPoint-presentation på svenska så att eleverna får läsa svenska. Det viktigaste är att eleverna förstår vad du har att säga och att de kan delta i diskussioner oberoende av deras kunskaper i svenska.

Om klassen redan kan lite svenska och du inte översätter allt du säger kan du ge eleverna en stödordlista med svårare ord med översättningar till finska. På det sättet är det lättare för eleverna att följa med din presentation. Listan kan också skickas till klassen i förväg så att de har tid att bekanta sig med ordlistan och lära sig de viktigaste orden före ditt besök. Du kan också ha några stödord översatt på din PowerPoint om du inte vill förbereda en längre ordlista.

Oberoende av elevernas språkkunskaper lönar det sig att använda visuella hjälpmedel så som bilder och symboler för att stöda elevernas hörförståelse. Om man har några stödord i PowerPoint-presentationen kan man lyfta dem fram med hjälp av olika färger eller fonter.

Det lönar sig att tala svenska med läraren så mycket som möjligt. Det är bra att komma ihåg att svensklärarna i högstudier, gymnasier, yrkeshögskolor och universitet är alla specialiserade i svenska språket och har studerat det som huvudämne eller biämne vid universitetet. I lågstadiet är det vanligt att klasslärare undervisar svenska och de har haft pedagogik som huvudämne och har kanske inte studerat mycket svenska inom ramen för sina universitetsstudier. Därför är lärarnas språkkunskaper i svenska varierande. Ditt besök kan alltså vara en sällsynt möjlighet för en finskspråkig klasslärare att tala svenska, eftersom undervisningen brukar ske på finska. De att du pratar svenska med läraren understryker kommunikationens betydelse och ger eleverna ett positivt exempel.

Hur kan du uppmuntra eleverna att använda svenska under lektionen?

Det är viktigt att erbjuda eleverna positiva upplevelser och ge dem möjlighet att känna sig duktiga. Låt dem visa sina kunskaper och beröm dem för vad de kan. Här finns några tips på hur du kan få eleverna att tala svenska under lektionen och hur du kan anpassa ditt språk att motsvara klassens nivå:

- Efter att du har introducerat dig själv kan du uppmuntra eleverna att berätta någonting om sig själva på svenska.
- Du kan fråga dem vilka ord de har lärt hittills. Det är ett lätt sätt för dem att bevisa sina kunskaper; även om de har studerat svenska i bara några veckor brukar de veta flera ord.

Vem är du? (Förslag 1)

Hur länge har du studerat svenska?

Vilka ord har du lärt dig hittills?

Kan du berätta något om dig själv på svenska?

Kielilähettiläät 🗨️ Språkambassadörerna

- Sedan kan du hjälpa dem att berätta om sig själva med hela meningar. Beroende på klassens nivå kan du antingen låta dem bestämma vad de vill berätta, eller ha några exempelmeningar eller strukturer på PowerPoint eller tavlan som eleverna kan använda. Använd gärna likadana strukturer i dina exempelmeningar som du använde in din introduktion.

Vem är du? (Förslag 2)

Jag heter _____.

Jag är ___ år gammal.

Jag bor i _____.

6 – sex

7 – sju

8 – åtta

9 – nio

10 – tio

11 – elva

12 – tolv

13 – tretton

Kielilähettiläät 🇫🇮 Språkambassadöerna

Vad gillar du? (Förslag 3)

Jag gillar _____.

Min favorithobby är _____.

STÖDORD:

- att spela
  - piano / gitarr / violin / flöjt / saxofon
  - fotboll / ishockey / korgboll / tennis
- simning
- bildkonst
- gymnastik
- ridning
- matlagning

Kielilähettiläät 🇫🇮 Språkambassadöerna

- Du kan läsa exempelmeningarna högt och berätta hur man kan fortsätta meningarna innan det är elevernas tur att prata.
- Du kan (tillsammans med eleverna) laga en stödordlista som de kan använda:
  - Repetera siffrorna 1–13.
  - Lista ut hobbyer: att spela piano, flöjt, violin, fotboll, korgboll, ishockey eller simning, gymnastik, bildkonst osv.

- Du kan också be eleverna att gissa vad något ord som du just har sagt betyder.
  - Det är bra om eleverna kan se en bild som hjälper dem att gissa ordets betydelse eller sammanhanget.
  - Det lönar sig att ha också själva ordet i skriftlig form.

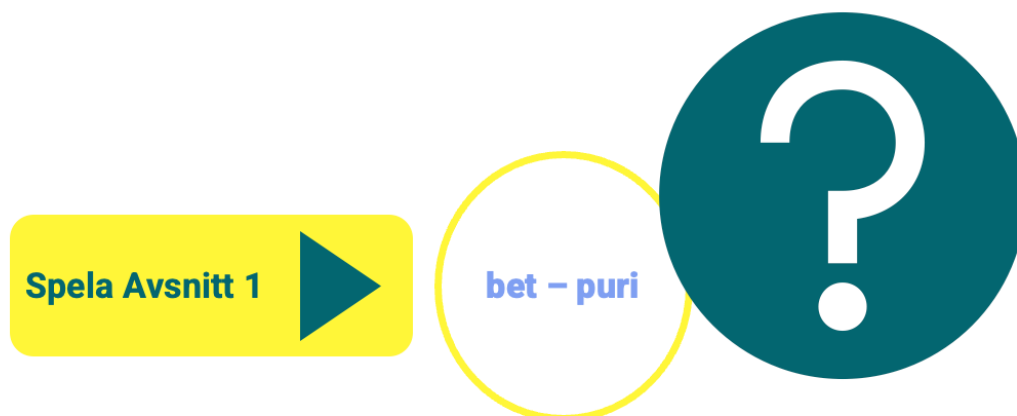
Vem är jag?

- Jag heter Anna.
- Jag är 25 år gammal.
- Jag bor i Åbo.
- Min favorithobby är **matlagning**.

- Utnyttja svenskspråkiga videor!
  - Du kan till exempel visa ett kort avsnitt av Mumindalen eller någon annan serie på Yle Arenan och fråga dem en lätt fråga om innehållet.
  - Förslag:
    - Visa 2:39–5:32 av [Lilla My flyttar in](#).
    - Ställ frågan: "Varför bet Lilla My Mumintrollen?"

Varför bet Lilla My Mumintrollen?

Kielilähettiläät Språkambassadörerna

Hur kan jag aktivera eleverna?

Det kan vara svårt för lågstadiel elever att sitta stilla genom en lång presentation. Det lönar sig att aktivera eleverna, särskilt om de tycks vara rastlösa. Du kan till exempel:

- Leka *Kaptenen säger*. Du är kaptenen och ger kommandon som innehåller olika aktiviteter, till exempel:
  - "Kaptenen säger: lyfta upp händerna!"
  - "De som har blåa/gröna/bruna ögon skakar huvudet/klappar händerna/hoppar upp en gång/två gånger/tre gånger".
  - Du kan visa exempel hur man utför aktiviteten och översätta kommandot till finska så att eleverna förstår vad de ska göra.
- Be eleverna att stå bredvid sina bord när ni repeterar siffror. När ni säger "två" hoppar alla två gånger och när ni säger "sju" hoppar alla sju gånger och så vidare.
- Sjunga "Huvud, axlar, knä och tå" -sången tillsammans med hela klassen.

Vad annat borde du göra som Språkambassadör?

- Visa att du bryr om eleverna och fokusera på dem.
- Berätta om dig själv – det bygger förtroende mellan dig och eleverna och uppmuntrar dem att berätta om dig själva.
- Engagera med eleverna: fråga frågor och lyssna noggrant på deras svar och idéer.
- Inspirera dem att tänka framåt: fråga i hurdana situationer de kunde använda svenska i framtiden och hurdana målsättningar har de när det gäller deras språkinläring.
- Visa eleverna konkreta och helst kostnadsfria sätt att lära sig mera svenska.
- De kan börja läsa matförpackningar och andra texter på svenska i deras omgivning, läsa serieteckningar på svenska eller titta på barnprogram på tv på svenska eller lyssna på musik på svenska. Tipsa dem om Yle Arenan, biblioteket osv.

Besökets struktur för lågstadier (45 minuter)

Förslag på struktur:

1. **Introduktion:** En kort introduktion där du presenterar dig själv samt kort berättar om Kielilahettiläät - Språkambassadörerna ry rf. Det lönar sig att gå igenom besökets struktur innan man går vidare så att eleverna vet vad dom kan förvänta sig.
2. **Vem är ni?** Bekanta dig med klassen: du kan fråga vad de heter eller vad de har lärt hittills. På det här sättet har de en möjlighet att tala om sina egna erfarenheter med språkinläringen och du får en bättre bild på klassen.
3. **Behöver jag svenska?** Du ställer frågan "Behöver jag svenska?", varefter eleverna får visa sin åsikt genom att ge tumman upp, mellan eller ner. Efter detta kan du föra diskussionen med hela klassen.
4. **Min berättelse:** Du berättar om din bakgrund med rubriken "Min berättelse". Den röda tråden i "Min berättelse" är nyttan du haft av svenska, men annars kan du fritt bestämma innehållet i berättelsen.
5. **Hur kan jag använda svenska på fritiden?** Diskutera frågan med klassen. Du kan även börja med att spela ett kort video eller visa en avsnitt av en tv-serie eller lesa en liten avsnitt ur en bok. Därefter kan du fråga eleverna om de kan tänka sig att se på svenskspråkiga tv-serier eller läsa svenskspåkiga böcker.
6. **Feedback:** be eleverna att ge feedback på besöket antingen muntligt eller genom att visa tummen upp eller ner. Du kan t.ex. fråga om det var lätt att följa med på din presentation eller om de tyckte om besöket. Vi samlar inte skriftlig feedback bland lågstadieelever, men kom ihåg att be läraren att fylla i feedback-blanketten på <https://www.kielilahettilaat.fi/lararen/>.
7. **Tack och hejdå!** Tacka eleverna för deras aktiva deltagande och be hela klassen att säga tillsammans "Tack och hejdå!".